

SI, SENYORS

MADRID
Sociedad de Autores Españoles
1914

SI, SENYORS

MONOLECH EN VERS

JOSEPH BARBANY

(PEPET DEL CARRIL)

Premlat en el Primer Certamen Literari de Palamós y estrenat ab verdader èxit en el teatre de Novetats la nit del 14 janer de 1895

BARCELONA

BIBLIOTECA «TEATRO MUNDIAL»

21 - Carrer de Sant Pau - 21

1914

FELIX COSTA

IMPRESOR

Nou de la Rambla, 45

Dedicatoria

A tu, ma estimada germana

Antonieta,

*que fores, en certa mane-
ra, col·laboradora d'aquest
monòlech, te'l dedico sellat
ab un bés de fraternal
carinyo.*

L'autor

REPARTIMENT

ÚNICH PERSONATGE

ELLA. Srta. Adelina Sala.

Lloch de l'acció: Aquí.

Època: Ara.

NOTA:—La circumstancia d'esser escrit aquest monòlech en «català del que ara es parla», motiva l'ús de certs termes y modismes que són necessaris pera produhir el degut efecte.

L'autor fa constar son agrahiment envers la senyoreta Adelina Sala per lo admirablement que desempenyà aquesta obreta, com també el fa extensiu a la senyoreta Concepció Llorente per la acabada representació que'n donà en el teatre del Retiro, de Terrassa.

Ningú podrà representar, traduhir ni reimprimir aquesta obra, sense el permís de son autor.

Queda fet el dipòsit que marca la llei.

ACTE UNICH

Saleta o taller de modista. En primer terme, dreta, una màquina de cosir ab una cadira al costat.

ESCENA ÚNICA

ELLA, treballant a la màquina de cara al públich.

(Pausa curta: als espectadors.)

¡Ay, ay! ¿què volen vostès?
Als senyors em dirigeixo:
¿Què volen? els repeteixo...
¿Què miren?... ¿Que no'ls dich rès?
Ni a fòra ni aquí, tolero
que cap home a mi em vigili;
dintre del meu domicili
faig lo que vull; *mando y quiero*.
¡Mirin que d'ensà qu'és mort
el meu marit y estich sola,
he dat als homes la *bola*
ja fa temps... ¿Oy que ho faig fort?

Vostès diràn : —; Ay, la tonta !
viuda tant jove y tant *caya*,
¿no vol homes?... ; *vaya, vaya!*
; vès ara aquesta què'ns conta !—
A propòsit ; tot de raig,
tant se`val que ara aquí els diga
la causa que aixís m'obliga
a da'ls la *bola*, com faig.

(Pausa ; s'adelanta y prossegueix.)

Escoltin : ¿què significa
aqueix desitj d'apuntar
defectes per rebaixar
a les dònes? ; No s'explica !
¿Perquè intencions tant poch bones,
tant si són, com no, per riure,
respecte a l'afany d'escriure
tants llibrots contra les dònes?
¿Què diuhen?... Es estrany, si,
que un sigle tant *enllustrat*
com aquest, hagi criat
uns homes tant... No ho vull dí.
; Si, senyors ! No són pamplines :
que alguns, sols per esbravarse
no més saben inspirarse
en idees femenines
contraries la major part
al bon nom de totes *Elles*...
; Si els homes són uns trapelles !
¿Jo ser home?... ; Déu me'n guard !
; Dir mal de les dònes ! ¿Què?
; Si n'hi ha per inflá'ls les galtes !
No nego que tenim faltes ;
pro a vostès ¿què'ls sobra? ¿eh?
Perquè porten pantalons

y a la cara hi tenen pèl
es creuhen agafâ el cel
ab les dents... ¡Que pretensions !
Sempre volen la rahó
encara que may ne tinguin ;
vaja, a mi que no m'hi vinguin
ab aquests fums... ¡Ah, no, no !
¿Què vol dir tanta arrogancia?
¿Com s'entén tants punts... y puntas?
Si totes les dònesh juntes
ens donéssim un xich d'ansia
y reunides en congrés
universal, sens fê embuts,
volguéssim que'ls drets perduts
se'ns tornessin, ¡no hi ha més !
no hi haurien més baralles
y les dònesh triomfarien.
¡Ah, llavors ! ¡com rabiarien !
¡Ja abaixarien agalles
tots els homes desseguida !

(Pausa y transició.)

¿Sent del *sexo lleig* com són
volen triomfar?... ¡Com hi ha món,
fa riure !... ¡¡ Sembla mentida !!
Cap pinxo ni currutaco
pot ser de les dònesh rey ;
serà y ha de ser, per lley,
rey del món el *sexo maco*.
¡ Si, senyors ! Y no cal pas
que alimentin esperanses.
Vindrà el temps de les venjanses,
per més que arrufin el nas.
¿Hont s'és vist aqueix domini
dels homes, tant arbitrari?

¿Com volen, sols al pensarhi,
que una no s'hi amohini?
¿No n'hi prou per enfadarse
al veure's totes plegades
les dònes tant rebaixades?
¡¡ Si fins n'hi ha per sublevarse !!
¡ Es qu'és molt ! No hi falta un mot :
La dòna, sense disculpa,
tant si té com no té culpa,
és la desgracia de tot.
Si un jove viu desganat
y se'l veu sempre grogot,
tothom fa : —¡ Pobre xicot !
¡ Ja deù està enamorat !—
Passen qüestions o *rencilles*
tot sovint entre'l jovent ;
desseguida diu la gent :
—¡ Serà qüestió de faldilles !—
Succeheix que un matrimoni
viu igual que gos y gat ;
els homes ja li han clavat :
—¡ Si la dòna és el dimoni !—
Quan un home se suicida,
aburrit, ab cert misteri,
diuhen molts sense criteri :
—¡ Alguna remalehida !—
Pels homes la dòna és l'esca
del pecat.. ¡ quina taleya !
Mentrestant l'home es *recreya*,
y la dòna es fa la llesca.
D'aquell qu'és un calavera
y en fa anar moltes *en roda*,
se'n diu *home de la moda* ;
del sigle ; dels de *primera*.

Prò de la dòna que's pert
per massa franca y festosa,
se'n diu dòna *capritxosa*,
romanso, trasto, cap-vert...

(Pausa y transició.)

Agafant aquest assumpto
pel punt de la reflexió.

—¿Què fóra el món ; ay senyô !
sense les dònes?—pregunto.

—¿Què fóra l'home?—Un perdut,
un miserable, un deixat,
que aniria foradat

tot el temps de l'any, y brut.

Aquests que'ns tracten de falses,
són uns beneyts, poca-soltes,
que durien, moltes voltes,
no més forats a les calces.

Desde l'home que'ns critica
fins a l'home que'ns alaba,

si acàs la dòna faltava
plorarien, no una mica,
sinó molt, ab' plor etern ;

la vida fóra amargura ;

el món, una sepultura ;

y el cor de l'home, un infern.

(Pausa y transició.)

A mi, lo que més m'altera

es que, ab tot y la malícia

qu'*Ell* té a n'*Ella*, ab injustícia,

l'home sempre ens ve al darrera.

D'exemples aixís, van plens

els fulls de moltes histories...

¡ Y les conquestes són glories

pels homes, més ben dit, nens !

Sent jove, ja no sossega
si no té aprop a sa *prenda* ;
y és per *Ell* la millô hisenda
un *si* d'amor ; si l'hi nega,
s'exclama, jura, sospira
y fa mil ridiculeses
donantli proves enceses...
; Tot per veure si la gira !
Si ella creu que són segures
les proves qu'*Ell* li ha donat,
s'hi casa, y *Ell*, ja casat,
es desfà fentli postures.
La lluna de mel transcorre,
y, cansat de tant mirarla,
no's recorda de portarla
a passeig ni enloch ; s'esborra
l'inmensa estimació aquella,
y quan és fòra de casa
Ell pensa : —; Que'n vaig ser d'ase
al casarme !...— Y la parella
que enamorats van casarse
y ab treballs varen unir-se,
comensen per aburrirse
y acaben per barallarse.
Diràn que moltes unions
no són com aquesta, y altres...
; Desgraciades de nosaltres
que no hi hagués excepcions ! (Pausa.)
(Ab sorna.)
; Y tant amables ! —; jo ho crech !
que són quan estàn de *bullà* !
—Posa fil, noya a l'agulla,
que se m'ha esquinsat el gech.—
—Corda'm el coll ; vina, maca.—

—Porta'm el bastó, salero.—

—¿M'has respallat el sombrero?—

—¿Que m'has tret aquella taca?—

—¿Que no està el dinar, pubilla?—

—¡Apa, que anirem a *treato*.—

—¿Fem la *bescambrilla* un rato?—

—¡Qu'estàs trista!... ¿Què tens, filla?

¡Papanates! ¡¡Falsos!! ¡¡¡Pillos!!!

¿Y els homenots són formals?

¡Ca! ¡Si n'hi ha per agafá'ls

y fênsi a cops de *panillos*! (Pausa.)

¡Ah! si ens mostréssim més fredes
quan més ab cansons ens vénen;

si quan vostès ens pretenen

no fóssim tant y tant bledes;

si quan desitgen qu'estiguin

per seguir la seva deria

féssim sempre cara seria;

si quan desitgen qu'estiguin

les dònnes sempre tancades,

se n'anessin a dá el vol,

y el dinar que's fes tot sol,

y no's trobessin criades;

si *Ella* cada estona qu'*Ell*

li va ab caricies y planys,

contestés sols ab regánys

y l'engegués al bordell;

si no els féssim may els llits,

ni bugades, ni camises,

ni altres coses més precisas...

¡que'n viurien d'aburrits!

¡Ja's canviaría la mostra!

¡Ja'ls domaría la rabia!

De rê els valdría la *labia* ;
la situació fóra nostra. (Pausa.)
¿Sense'ls homes?... Com els peixos
viuríem... ; Vostès no hi caben !
¿Hont van? Si vostès no saben
governarse a si meteixos.
¿Saben vostès perquè trina
y sofreix tant la nació?
Per la senzilla rahó
de que és dòna ; és femenina.
Que'ns deixin portar les *riendes*
de l'Estat (; y no són *boles!*)
a nosaltres, dònnes soles...
Veuràn si reunim prendes
morals pera governar
y dur com un trabuquet
l'infelís terreno aquêt
que no saben cultivar.
Interès : aquí està el *quid* ;
interès és lo que falta
per salvâ aquesta malalta
nació que tant temps fa llit.
Y donchs, per cuydar malalts
ningú millor que les dònnes...
Les dònnes per tot són bones ;
vostès són uns *carcamals*.
Clâ y net ; jo no dich mentides :
Un ministeri format
de dònnes per un grapat
de llestes y decidides
posaría a to l'Espanya
y l'adobaría bé...
¿Consell de dònnes? ; No ho sé !
¿Què'ls admira? ¿Què'ls estraña?

¡ Ah, el poder en nostres mans !...

¡ Quins cambis, quines reformes !

¡ Que *bolets* y quantes *mormes*
repartiríem a uns quants !

¡ Oh, quins discursos més bons
allà en el Congrés fariem
cada cop que'ns reuniríem
en el saló de sessions !

Jo crech que no pochs ni gayres
exclamen, o exclamaríen :

—Allí si que's lluhiríen,
perquè totes són xerraires.—

¡ Si, senyors ! no nego pas
que xerrem, a voltes massa ;
emprò quan l'ocasió passa
xerrem y fem, si ve el cas.

Distint de vostès ; ¡ vatúa !
que enrahonen y enrahonen,
desfent, y no se n'adonen,
tot lo del cap, ab la cua.

Mal per mal, més acceptable
és tenì el cor a la boca,
que fer veure, si, qu'és coca
lo qu'és pa... ¡ Vagin al diable ! (Pausa.)

No guanya tothom qui vol ;
el món roda ; y, com que roda,
aquí els he tret, a la moda,
tots els seus drapets al sol.

Ja sé que això els ha de coure ;
aquí y en qualsevol banda
sempre el rebre va per tanda...

Si no que és tard y vol ploure,
encara més m'extendria
contra'ls homes, ab descaro ;

si, senyors, sense reparo...
¡ Dolents !... ¡ Ja'ls arreglaría !...
Si dihent mal van seguint
vostès, la pagaràn cara...
Tremolin, perquè es prepara
aquella de *San Quintín*.
No valdràn ni crits, ni crides,
per calmar nostre furor ;
no'ns encegarà l'amor
com ara. Proves, mentides,
juraments sucats ab oli,
cartes, retratos, etzetra...
¡ may més en voldrem admetre !
Buscaràn qui els aconsoli
en mitj dels pesars que passin
y no trobaràn consols ;
viuràn igual que'ls mussols ;
y, per més que s'escarrassin
per donarnos a comprendre
tota la seva dissort,
nosaltres respondrem : ¡ Fort !
¡ No'ns portaràn més a vendre !
(Pausa : s'adelanta fins al prosceni, y acaba dihent :)
Potser n'he fet un gra massa.
Potser no he tingut cordura ;
potsê em propaço... Ventura
que ho hauràn pres com a *guasa*.
¡ Ey ! Entenemnos : no's pensin
que a vostès jo els aborreixi,
encar que algùn ho mereixi.
Si és que'ls he agraviat, dispensin.
A pesar de lo qu'he dit
exaltada, sent femella,
si a algùn li falta *costella*,

jo busco un altre *partit*.
Puig, deixant apart rencors,
tant si són males com bones,
les dònnes sempre són dònnes...
¡ Si, senyors ! ¿oy? ¡ ¡ Si, SENYORS !!

PROU

BIBLIOTECA TEATRO MUNDIAL

CARRER DE SANT PAU, 21.—BARCELONA

OBRES CATALANES

La sala de rebre
Un beneyt del cabàs
Lo ninot de mollas
L'agencia d'informes comercials
Un pa com unas hostias.
Toreros de pega
Las huelgas, o els amos y els dependents
A sants y a minyons...
Mala nit
De panxa al sol
Viatge de boda
Sense argument
La criada nova
El niu d'aucellets
La gent del ferro
A câ la modista
L'últim grabó
L'hereu Pruna
La manta
La qüestió son quartos
La meva senyora
En Pau de les calces curtes
Un vagó
Jugar a casats
Toreros d'hivern
La guerra a casa
Un bateig a cops de punys
La torre dels sustos
Si, senyors